N°. 69. A°. 1833.

DONDERDAG DEN 29sten AUGUSTUS.

SURINAAMSCHE COURANT.

DUITSCHLAND.

HAMBURG, den 18 Junij.

In een der jongste nommers van ons blad *de Onpartijdige Correspondent*, leest men den volgenden, uit Berlijn gedagteekenden Brief, waaraan de steller het opschrift *Rusland en het Oosten* gegeven heeft.

»De Europesche beschaving is zuiver christelijk; zij is de vrucht der ineensmelting van Grieksche en Romeinsche kultuur met het geloofs- en zedelijk beginsel der christen godsdienst. Het schijnt derhalve eene der belagchelijkheden van onzen tijd te zijn, wanneer men zich met het denkbeeld vleit, dat onze beschaving zich weldra over landen van een ander geloof kan en zal uitbreiden, zonder dat dezelven aan de heerschappij van christen vorsten onderworpen zullen zijn. Vooral is deze hoop buitensporig ten aanzien der Mahomedaansche landen. Hoe kunnen geloof aan het fatalismus, verachting van alle andere godsdienst-belijders als onrein, veelwijverij enz., hand in hand gaan met de Europesche beschaving? Deze beschaving, in de Mahomedaansche landen ingevoerd, zal nimmer sterk genoeg zijn, om de bovenvermelde vijandige geloofsbeginselen der inwoners, wij willen niet zeggen snel te vernietigen, maar zelfs allengskens te doen wegslijten.

»Het mag dus wel een wonderlijk onverstand heeten, hetgeen bij zoo velen eene soort van blinde geestdrift voor den Pacha van Egypten heeft te weeg gebragt, dien zij beschouwen als den grondlegger eener nieuwe Europesche beschaving in het Oosten, van welke zij zich de heerlijkste vruchten belooven. Maar *Mehemed-Ali*, gelijk ieder weet een zuiver despotische barbaar, verre verwijderd van het oogmerk om, door het invoeren van Europesche zeden, wetten en wetenschappen, zijne onderdanen te veredelen en gelukkiger te maken, werd, toen hij de officieren van *Napoleons* uit elkander gedreven armee in zijne dienst nam, eeniglijk gedreven door den wensch, om de Europesche krijgstucht en taktiek, welker voordeelen aan zijnen scherpen blik niet ontgaan waren, bij zijne troepen in te voeren, ten einde daardoor des te ligter zijne staatzuchtige doeleinden te kunnen bereiken. Tot de Europesche krijgskunst echter behooren mathematische en physische kundigheden van allerhande soort; tot verzorging der troepen in het veld zijn artsen en hospitalen noodig. *Mehemed-Ali* gaf derhalve de voorstellingen zijner nieuwe krijgsbeambten gehoor, en droeg hun op voor de daarstelling van inrigtingen te zorgen, waarin deze en andere voor zijn land dienstige wetenschappen onderwezen zouden kunnen worden, als ook voor de zoodanige, waarin zich Genees- en Heelkundigen zouden kunnen vormen.

»Het is niet onbekend hoe al deze, door buitenlanders aangebragte inrigtingen, bij zijne onderdanen, over het algemeen met schele oogen beschouwd worden, en hoe alleen de vaste wil en onverbiddelijke strengheid van den pacha hen in toom houden en hun genoegzaam ontzag inboezemen om de nieuwigheden te laten bestaan en de Europesche officieren met uiterlijke achting te bejegenen.

Daar de ondernemers der Egyptische beschaving Franschen zijn, zoo is het niet te verwonderen, dat van die beschaving veel meer ophef gemaakt is dan zij verdient. Derzelver bestaan toch hangt eeniglijk af van den levenduur des pacha's en dien van zijnen zoon *Ibrahim;* maar welke philanthropische assurantie-compagnie zal deze willen verzekeren?

»Hetgeen *Mehemed-Ali* in Egypten begonnen had, wilde ook Sultan *Mahmoud* te Konstantinopel even zoo in het werk stellen; met minder zielskracht begaafd dan zijn rebellische landvoogd, heeft hij daardoor slechts de harten zijner onderdanen van zich verwijderd, en de onverschilligheid te weeg gebragt, met welke zij thans, in echt Mahomedaansch fatalismus-geloof, de uit elkander scheuring van het Ottomannische rijk te gemoet zien. Veelligt zou *Ibrahim*-pacha, in Klein-Azie met de ruwe Turkomannische en Kurdische horden niet gelukkiger wezen, doch moet men van zijne omzigtigheid vermoeden, dat hij niet voornemens is hen, als zijn vader de Bedouinen, met geweld tot het slikken van den laafdrank der Europeschen beschaving te dwingen.

»Deze beschaving bij Aziatische en Mahomedaansche volken in te voeren, schijnt nogtans niet ondoenlijk voor eene Christen-Mogendheid, aan welke sommige derzelve onderworpen zijn. Rusland geeft ons hiervan het volledigste bewijs. Nadat het bijna derdehalve eeuw onder het juk der Tartaarsche Khans en der gulden horde gezocht had, brak voor hetzelve de dag ver verlossing aan. Uit stukken van het ingestorte groote Tartaren-rijk hadden zich de khanschappen van Kasan, Astrakan en de Krim gevormd, welker bewoners langen tijd roofzuchtige Nomaden waren, bij welke geen spoor van beschaving gevonden werd. In het midden der zestiende eeuw bezweken de khanschappen van Kasan en Astrakan onder de zegevierende wapenen van *Iwan Wasiliewitsch;* en sedert dien tijd derzelver, te voren zoo gevreesde bewoners, door de langzame maar zachte werking der in Rusland zelf gedurig meer veldwinnende Europesche beschaving tot rustige en nutte Staatsburgers geworden. Hetzelfde is naderhand het geval met de Tartaren der Krim en met die van Nogay geweest. Ook de ruwe en tijdens hunne komst in Rusland bijna geheel wilde Kalmukken, hebben zich geduldig onder het zachte juk van den Russischen dubbelarend gevoegd, en vorderen thans met sterke schreden op de baan der beschaving.

»Doch nergens vertoond zich de Russische invloed en met denzelven die van onze beschaving sterker en heilrijker dan in Georgie en in de ten zuiden van den Kaukasus gelegene Russische Provinciën. Georgie, sedert de 4de eeuw een Christen Koningrijk, heeft wegens deszelfs afgezonderde ligging, door Mahomedaansche volkeren omgeven, bijna altijd in eene drukkende afhankelijkheid van zijne magtige naburen geleefd, zonder echter zijne zelfstandigheid geheel te verliezen. Deszelfs uit Byzantium afstammende beschaving werd spoedig, door den onvermijdelijken invloed van Perzische zeden, zoo sterk gewijzigd, dat hare trekken in het gemeenzame leven bijna geheel verdwenen, hoezeer haar geest in de godsdienst van het volk bleef voortleven. Eeuwen lang door Perzen, Mongolen, Turken en Kaukazische roofvolkeren verwoest en uitgeplunderd, was dit ongelukkige land ten laatste, bij het eind der vorige eeuw, gedwongen zich in de armen van Rusland te werpen en het als een geluk te beschouwen, dat het onder het getal van deszelfs provinciën opgenomen werd. Sedert heeft zich alles aldaar op de treffendste wijze veranderd. Deszelfs hoofdstad Tiflis, in 1795 door de Perzianen verwoest, is uit hare puin allerheerlijkst herrezen, en geniet thans eene welvaart, van welke vroeger aldaar geen voorbeeld gevonden werd. Hoogere en lagere scholen zijn door geheel het land aangelegd geworden; de wijnbouw, die eene hoofdbron van bestaan voor hetzelve moet opleveren, wordt op alle mogelijke wijs verbeterd; onder de bescherming eener wijze regering ontstaan fabrijken en manufacturen; de handel is er zoo bloeijend en van zulk een gewigt geworden, dat reeds meer dan tien jaren lang Georgische kooplieden de Duitsche *missen* bezoeken, waar men hen te voren nooit gezien had. Tiflis heeft Drukkerijen voor het Georgische en Russische; in beide talen komen aldaar Tijdschriften uit, die, door bekwame mannen bearbeid, buitengewoon veel bijgedragen hebben om de verstandelijke vorming en beschaving te verbreiden.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15 Junij.

Van Prins *Talleyrand* is bij buitengewonen koerier het afschrift ontvangen van een belangrijk stuk; zijnde een traktaat tusschen Oostenrijk en Sardinie, waarbij het grondgebied, hetwelk vroeger tot het ouden prinsdom van Chalais en tot Sardinie had behoord, maar in 1815 met Zwitserland vereenigd is geworden, gedurende 18 maanden door Oostenrijksche troepen bezet en vervolgens aan Sardinie terug gegeven zou worden.

Onlangs las men in den *Courier Français* eene voortzetting der correspondentie uit Tunis; zij is van den eersten Mei dezes jaars gedagteekend, zie hier wat zij bevat:

»De acht dagen van het ultimatum zijn voorbij en echter is in den staat der zaken niets veranderd; ik vergis mij, hij is erger geworden: de agent der Sardinische regering, ziende dat de Beij de hem opgelegde voorwaarden niet wilde aannemen, heeft een oorlogschip naar Genua gezonden, om zijn gouvernement van het gebeurde te onderrigten; hij wacht thans hier de beslissing van zijn hof.

»Had men zoodanig willen aarzelen, dan was het naar mij dunkt, overbodig geweest met vijf of zes vaartuigen van oorlog alhier aan te komen. De Sardiniers hebben, door eene groote vertooning van magt, den Beij pogen te verschrikken. Zij hebben niets anders gedaan dan hem verbitterd, en den toestand der Europeers verergerd. Die toestand begint zeer zorgelijk te worden; de Hemel geve dat wij met de vrees vrijkomen. Een oogenblik lang dachte wij dat alles vereffend was, dat de handel die sedert zoo lang belemmerd was, herleven zou en dat ons leven veilig voor den dolk der moordenaren zou wezen. *IJdele begoocheling!* Het door de zonen *Mahomeds* veronachtzaamde woninkje van eenen sedert over honderd jaar en langer overleden heilig (eenen Dervisch) heeft plotseling in het hoofd gekregen een wonder te doen. Onlangs op het oogenblik, toen niemand het verwachtte (althans niemand die niet in het geheim was) heeft

men er kort na elkander drie zware losbarstingen, naar kanonschoten gelijkende, gehoord; deze onverwachte omstandigheid heeft het gemeen in beweging gebragt, en dien dag was de meening algemeen, dat de heilig door dit mirakel den Beij beval oogenblikkelijk vrede te maken.

»Daarna kwam er uit de binnenlanden 15 à 18 honderd man, van top tot teen gewapend; zij begonnen met van het Bardo of paleis hunnen heer en meester, den Beij, te gaan begroeten. Daar het laat was, konden zij dien avond niet naar de Goulette, die nog twee uren verder dan Tunis ligt, voorttrekken; zij kwamen dus in de stad om er den nacht door te brengen. Volgens gebruik, deed ieder verscheidene vreugde-schoten; reeds meermalen hadden wij dergelijke feestbedrijven bijgewoond, en daar tot nog toe de schietgeweren slechts met los kruid geladen geweest waren, sloegen wij er ook ditmaal weinig acht op. Maar dit volk meende meer te moeten doen dan gebruikelijk, en velen hunner laadden kogels in hunne geweren of pistolen. Op deze wijs trokken zij de stad in hare geheele lengte door. In de wijk der franken werd de deur van een Grieksch koffijhuis met drie schoten doorboord; een koopvaardij-kapitein zou bijna doodgeschoten geworden zijn; iets verder vlogen onderscheiden kogels in twee of drie winkels en nog verder werd het venster van een Fransch burger getroffen; het ijzeren traliewerk werd op verschillende plaatsen verbrijzeld. Met smert waren wij van zulk eene wanorde getroffen, en vooral van den trots dier ellendigen, die weinige maanden geleden nog voor ons beefden. Maar weldra moesten wij eenen nog gevoeliger hoon ondergaan. Het was Zondag; dien dag hijscht elk consulaat de Vlag der Natie, welke het vertegenwoordigt. Welnu, zoudt gij het wel gelooven! die bandieten hebben den een na den ander de Sardinische Vlag tot hun doel genomen, en ook de onze, schoon die eener met hen bevriende mogendheid, is met drie snaphaankogels doorboord geworden. Er zijn twee gaten in het blaauw en een in het wit der vlag; men heeft opgemerkt dat het rood, de kleur der vlag van den Profeet, niet aangeroerd geworden is.

»Daarop zijn verscheiden Consuls, waaronder die van Frankrijk, naar het Bardo gestegen. Zie hier wat zij verworven hebben: 1°. de terugzending van vier of vijf hoofden dier bende: 2°. de belofte, dat voortaan de troepen de stad niet zouden doortrekken; 3°. eindelijk moet een piket van *Ambas* (de keurbenden van den Beij) aanhoudend tot na afloop dier belagchelijke zaak, den geheele dag op het hoofdplein der Frankische wijk post houden, om te beletten dat geenen Europeaan eenigerhande hoon gedaan worde. Wat betreft den hoon onze vlag aangedaan, zoo weten wij niet of daarvan gesproken is; misschien zal het, even als te Lissabon, het gevolg eener vergissing geweest zijn.

»Het Sardinische schip, dat naar Genua gezonden was, om zijn gouvernement van het gebeurde te onderrigten, is terug; van deszelfs instructien is nog niets uitgelekt; de Mauren vieren hun *Bairams-feest*, en op dien tijd handelen zij over geene zaken; het is dus eerst over eenige dagen dat wij stellig weten kunnen, of wij vrede of oorlog hebben zullen. Thans liggen op deze reede dertien oorlogschepen, waaronder elf Sardiniers of Napolitanen, (tusschen die biede mogendheden, zegt men, bestaat er een defensief en offensief traktaat) voorts eene Engelsche en Fransche korvet, de Diligente. Welonderrigte lieden zeggen, dat wij weldra nog verscheiden Sardinische oorlogschepen, die te Genua en te Cagliari liggen, zullen zien opdagen; men zegt ook, dat in laatstgemelde stad de Sardinische regering eenige regementen landings-troepen zaamgetrokken heeft."

GROOT-BRITTANNIEN.

LONDEN, den 19 Junij.

Maandag avond verscheen in het Hoogerhuis eene Commissie van het Lagerhuis, aanbiedende de door dit laatste huis aangenomene voorstellen nopens het Oost-Indisch Charter. Die voorstellen zullen nader in overweging genomen worden.

Hierop had eene discussie plaats nopens het voortduren van staatkundige vereenigingen. Eenige Lords voerden het woord. De Kamer kwam echter tot geen besluit. Vervolgens stelde de Kanselier dat het huis, als Comité, zich zoude onledig houden met de plaatselijke Jurisdictiebill. Hij verklaarde dat de maatregel slechts in eene of twee Provincien toegepast worden, om, zoo dezelve mogt gelukken, den maatregel algemeen te maken. Een amendement werd door Lord Lyndhurst voorgeslagen, doch verworpen. Bij de stemopneming werden sommige clausulen aangenomen, en de overigen uitgesteld.

In de zitting van het Lagerhuis van dienzelfden avond had de tweede lezing plaats van de bill tot regeling der werkuren van kinderen op de fabrieken.

Hierop verklaarde zich het Huis tot Comité, wegens de bill voor de inkomsten der Iersche Kerk. Er werden wederom eene menigte clausulen aangenomen, en Lord Althorp verklaarde, dat hij aldus met Comité zoude voortgaan, tot dat alle clausulen zouden aangenomen zijn.

De redenering van den *Times* van jl. Zaturdag komt hoofdzakelijk op het volgende neder:

De leden van het Hoogerhuis hebben hunne voorregten door de Constitutie ontvangen, op dat zij zich des te beter van zekere openbare pligten zouden kunnen kwijten; maar wanneer zij beslissen tot alles voor hen bukken moet en dat de belangen der natie aan de baatzuchtige bedoelingen der aristocratie moeten opgeofferd worden, verliezen zij de voorwaarden uit het oog, waarop deze voorregten hun toegekend zijn. Dat er een verschil van gevoelens tusschen beide Parlementshuizen somtijds bestaat en ook bestaan mag, is buiten twijfel. De Constitutie heeft juist daarom twee van elkander onafhankelijke ligchamen daargesteld, op dat ieder derzelven eigene gevoelens zoude kunnen aan den dag leggen.

Maar zoo deze twee ligchamen niet *doorgaans* tot hetzelfde doel gezamenlijk medewerkten, indien niet slechts zeer zelden een verschil te dien opzigte plaats had, is het natuurlijk dat de Regering spoedig tot eenen staat van staatkundige verlamming zoude geraken. Voornamelijk is dit laatste het geval wanneer het onderwerpen geldt van het grootste belang, zoo als bij voorbeeld de parlements-hervorming, en de kerkhervorming.

Het is dus de pligt van het Lagerhuis met zoo vele woorden ronduit te verklaren, dat het Hoogerhuis, door zich met alle kracht te verzetten tegen eene hervorming, welke door de gansche natie gevraagd wordt, den gang der Regering bijna onmogelijk gemaakt heeft, zonder eene volstrekte vernietiging van die vergadering te veroorzaken, welke het volk vertegenwoordigt, en dat het eene zuivere oligarchie invoert in de plaats van *Koning*, *Lords* en *Gemeenten*.

Er is alle reden te vreezen, dat de hoofden der Tory-partij eenen oorlog tegen de natie in den zin hebben, niet eenen oorlog met woorden, gevoelens of wetgevende maatregels, maar eenen oorlog met de bajonet en sabel. Wij weten dat sommige personen, die, bij hunne komst aan het bestuur, zich tegen alle hervorming zullen verzetten, hervorming en republikanismus voor een en hetzelfde verklaren, en dat deze zoodra mogelijk zullen moeten onderdrukt worden, zoodra de minste schijn van tegenkanting, zelfs de meest constitutionele, door het volk zal getoond worden. Alles is reeds in den raad der Tories beraamd. Zekere partijen zijn dwaas genoeg om te gelooven dat, wanneer zekere personen aan het roer van den staat stonden, de slag nog zoude kunnen gewonnen en alles hersteld worden.

Dit alles is, wel is waar, onmogelijk, maar intusschen moet toch iedere provincie, iedere stad, ieder dorp en gehucht in het geheele eiland zich voor het ergste voorbereiden. Petitien, protesten, verklaringen van mistrouwen jegens een Tory-ministerie moeten in geval van nood in gereedheid zijn; het Lagerhuis inzonderheid moet waakzaam zijn en verzoekschrift op verzoekschrift bij den Vorst indienen, om bepaalde personen, welke wij nu niet noemen, voor altijd uit den dienst der kroon ontslagen en uit de koninklijke tegenwoordigheid verbannen te zien. Ter zelfder tijd moet ook het Huis der Gemeenten een *bill* naar het Hoogerhuis opzenden, om de gardes en het geheele staande Leger af te danken. Eene natie moet niet kiesch omtrent de keuze harer middelen zijn, wanneer het haar bestaan of hare vrijheid geldt. In ons gevoelen heeft er nimmer in het Rijk eene crisis bestaan meer zwanger van angstige gebeurtenissen, dan die welke wij op het punt zijn van te beleven.

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Het Schip *Anna Maria*, Kapt. D. STEENVELD, van *Amsterdam*.

De Schoener-Brik *Adelaide*, Kapt. C. FEILBERG, laatst van het Eiland *St. Bartholomeus*; Passagiers: den WelEdelen Heer H. BIJLAART, Echtgenoot, Familie en Bedienden; den WelEdelen Heer J. DE GRAAFF GODET en Bedienden; Mejufvrouwen JUDITH DE GRAAFF en R. en M. A. DE GRAAFF GODET, benevens drie Kinderen.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de Erven J. BRINK.